

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 8Csp/35/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4123202762
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Bartová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2023:4123202762.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2
8Csp/35/2023

Okresný súd Nitra sudkyňou JUDr. Danou Bartovou v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D. E., zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom Kuzmányho 29, 040 01 Košice, IČO: 47 234 466, proti žalovanému: F., s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpený JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, so sídlom Majerníkova 3A, 841 05 Bratislava, o zaplatenie 850 eur, takto

rozhodol:

2
8Csp/35/2023

- I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 550 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
- II. Vo zvyšku súd žalobu zamieta.
- III. Žalobcovi súd priznáva náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

8
8Csp/35/2023

1. Žalobca sa žalobou voči žalovanému domáha zaplatenia sumy 850 eur titulom primeraného finančného zadosťučinenia podľa zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Žalobu odôvodnil tým, že žalovaný ako veriteľ poskytol žalobcovi spotrebiteľský úver. Žalovaný dal žalobcovi na podpis spolu so zmluvou za použitia nekalých praktík dohodu o zrážkach zo mzdy. Žalobca bol nútený za účelom ochrany svojich práv podať návrh na nariadenie predbežného opatrenia na zdržanie sa vykonávania zrážok zo mzdy, súd rozhodol v prospech spotrebiteľa. Zmluva o úvere neobsahovala zákonom ustanovené obligatórne náležitosti. Okresný súd Nitra rozsudkom sp. zn. 17C/102/2015-122 zo dňa 20.03.2018 spolu s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/9/2022-191 zo dňa 20.10.2022 určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov je neplatná a zaviazal žalovaného k zaplateniu sumy 870 eur s príslušenstvom žalobcovi titulom bezdôvodného obohatenia. Nakoľko súd deklaroval, že postupom žalovaného bližšie popísanom v predmetnom rozhodnutí porušil práva spotrebiteľa, vznikol žalobcovi ako spotrebiteľovi nárok na primerané finančné zadosťučinenie, ktorého sa podanou žalobou domáha. V súvislosti s podmienkami vzniku nároku na finančné zadosťučinenie žalobca poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/127/2017. Dôvodil, že vznik ujmy v konaní o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nie je potrebné skúmať a zo strany žalobcu preukazovať, nakoľko na vznik tohto práva postačuje samotné porušenie práva alebo povinnosti, čo v prejednávanej príhode je naplnené a potvrdené právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Nitra sp. zn. 17C/102/2015-122. Jediným kritériom posúdenia výšky primeraného finančného zadosťučinenia je primeranosť. Nebyť poskytnutej súdnej ochrany, žalovaný by dobrovoľne neupustil od výkonu nezákonných zrážok, čím bol spotrebiteľ nútený opakovane sa obrátiť s ochranou svojich práv na príslušný súd, čo vyústilo do časovo aj psychicky náročných konaní pred všeobecným súdom, na ktorom bol žalobca vo vzťahu k žalovanému úspešný, nakoľko súd deklaroval porušenie jeho práv. Žalobca sa domnieva, že suma vo výške 850 eur je primeraná v porovnaní s masívnym zásahom do ekonomickej stability spotrebiteľa a jeho rodiny.

2. Súd vo veci vydal platobný rozkaz, voči ktorému podal žalovaný odpor, v ktorom namietal nárok žalobcu čo do dôvodu ako aj výšky. Namietal, že žalobca nijakým relevantným spôsobom neodôvodnil vnesený nárok. Má za to, že žalobcovi neprislúcha finančné zadosťučinenie, pretože neexistuje žiaden relevantný dôvod na jeho priznanie. Žiadna ujma žalobcovi nevznikla. Dôvodil, že primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia. Žalovaný má za to, že opätovné sankcionovanie by bolo vzhľadom na prechádzajúce konanie neprimerane prísne. Žalovaný je ďalej toho názoru, že žalobcovi žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevznikla, a preto jeho priznanie by malo za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa, a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Poukázal na skutočnosť, ako môže byť poskytnutá dlžníkovi právna ochrana, keď sám je ten, kto ako prvý porušil svoje povinnosti, nakoľko si neplnil záväzky, ku ktorým pristúpil. Žiadal, aby súd pri posudzovaní uplatneného nároku prihliadal na to, že žalobca sám konal v rámci kontraktčného postupu ľahostajne, keď svojim podpisom vyhlásil, že súhlasí s obsahom Zmluvy, bol oboznámený so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru; nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. K výške žiadaného zadosťučinenia uviedol, že žalobca ju nijako relevantne neodôvodnil. Pri rozhodovaní o uplatnenom nároku na finančné zadosťučinenie je potrebné prihliadať na okolnosti prípadu, pokiaľ však žalobca poukazuje na skutočnosť, že sa úspešne domáhal svojich spotrebiteľských práv, na druhej strane je potrebné uviesť, že to bol Žalobca, kto žiadal o úver. S poukazom na vyššie uvedené, za daného stavu a s ohľadom na opakované ľahostajné konanie žalobcu, výška uplatneného finančného zadosťučinenia nezodpovedá svojmu účelu, teda pôsobiť preventívne naprieč existujúcich spotrebiteľských vzťahov. Žalovaný si tiež dovolí poukázať na duplicitu požadovaných peňažných plnení zo strany žalobcu. Žalobca sa na jednej strane domáhal vydania bezdôvodného obohatenia, a na strane druhej požaduje zároveň aj finančné zadosťučinenie. Takýto súhrn finančných nárokov vznesených voči žalobcovi považuje za šikanózne. Záverom poukázal na to, že žalobcovi nič nebránilo podať návrh už v predošlom konaní. Právny zástupca žalobcu tým, že podáva osobitne žalobu na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, nekoná v prospech klienta, ale vo svoj vlastný, čím sa snaží vyúčtovať si ďalšie trovy právneho zastúpenia, pričom takéto konanie právneho zástupcu nie je ojedinelé.

3. Žalobca v replike uviedol, že žalovaný v rámci kontraktčného procesu dal žalobcovi na podpis zmluvu o úvere a dohodu o zrážkach, ktoré neboli v súlade so zákonom. Zdôraznil, že podmienkami na vznik nároku na finančné zadosťučinenie je, že žalobca musí byť spotrebiteľom, zo strany porušiteľa došlo k porušeniu práv alebo povinností podľa predpisov na ochranu spotrebiteľa, spotrebiteľ musel porušenie práva úspešne uplatniť na súde a právo na zadosťučinenie mu prináleží od toho, kto za porušenie zodpovedá. Ďalej uviedol, že súčasná právna úprava preukazovanie ujmy ako predpoklad pre vznik nároku nevyžaduje. Aj napriek tomu žalobca uviedol, že ujma mu vznikla minimálne v psychickej rovine, a to neprimeranou záťažou spôsobenou bezdôvodným obohatením sa veriteľa, neprimeraným ohrozením jeho majetkových pomerov, a to aj prostredníctvom nezákonne vykonávaných zrážok zo mzdy, konaním pred všeobecnými súdmi, kde bol spotrebiteľ povinný hájiť svoje práva a domáhať sa zdržania sa nezákonne vykonávaných zrážok zo mzdy a následne vydania bezdôvodného obohatenia. Citoval rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/127/2017 a Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.06.2021, sp. zn. 3CoCsp/5/2021. Uviedol, že žiaden právny predpis nikde nedefinuje ako podmienku vzniku nároku spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie skutočnosť deklarovanú žalovaným, a to tú, že „porušenie práva nie je už možné napraviť inak“. Tvrdenia žalovaného, ktorým presúva podiel viny na spotrebiteľa, by mohli mať svoje miesto v pôvodnom konaní, v ktorom sa dokazovali okolnosti uzavretia samotnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9CoCsp/40/2021-154 a rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoCsp/36/2020. K výške sumy uviedol, že zo žiadosti o zrážky zo mzdy, ktorú žalovaný adresoval zamestnávateľovi žalobcu, jednoznačne vyplýva, že sa od žalobcu snažil vymôcť podstatne vyššiu sumu, a to až vo výške 2.012,72 eura. Bez aktívneho konania žalobcu a jeho obrátenia sa na príslušné súdy, by sa žalovaný na úkor žalobcu obohatil o podstatne vyššiu sumu, na ktorú nemal právny nárok. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn., 6Co/104/2017, 7Co/23/2017, 19Co/30/2018 a 21Co/31/2018. Výška žalovanej sumy je tak podľa žalobcu podporená aj rozhodovacou praxou v otázke primeranosti finančného zadosťučinenia. Taktiež tvrdenie žalovaného o duplicitu uplatnených nárokov nemôže obstáť, a to vzhľadom na povahy týchto dvoch osobitných inštitútov. V otázke kritérií slúžiacich pre posúdenie primeranosti výšky finančného zadosťučinenia poukázal napríklad na rozsudky Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3CoCsp/67/2021, sp. zn. 6CoCsp/40/2021, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3CoCsp/5/2021 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa sp. zn. 2CoCsp/40/2021. V súvislosti s posudzovaním výšky primeranosti priznaného finančného zadosťučinenia žiadal žalobca prihliadnúť na infláciu, o to viac, že v prejednávanom prípade ide o nárok, ktorý nie je úročený. V období od roku 2013, od kedy došlo k nezákonnému vykonávaniu zrážok zo mzdy – a teda porušeniu práva spotrebiteľa – do momentu pravdepodobného vydania rozhodnutia o primeranom finančnom zadosťučinení – t.j. rok 2023, predstavuje takéto znehodnotenie mieru 24,9 %

4. Žalovaný dupliku napriek výzve súdu nepreložil.

5. Súd nariadil na prejednanie veci pojednávanie. Pojednávanie sa zúčastnil právny zástupca žalobcu. Právny zástupca žalovaného sa nezúčastnil, svoju neprítomnosť vopred ospravedlnil a súhlasil s konaním bez jeho prítomnosti. Súd preto pojednával v neprítomnosti právneho zástupcu žalovaného v zmysle § 180 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP). Právny zástupca žalobcu na pojednávaní zdôraznil, že v predchádzajúcom súdnom konaní sa žalobca domohol ochrany svojich spotrebiteľských práv, do ktorých neoprávneným spôsobom žalovaný zasahoval už od počiatku zmluvného vzťahu. Pokiaľ ide o výšku uplatňovaného nároku, je potrebné zohľadniť, že k porušeniu práv spotrebiteľa došlo nielen tým, že žalovaný prijal na úkor žalobcu bezdôvodné obohatenie, ale aj tým, že žalovaný prostredníctvom nezákonne vykonávaných zrážok zo mzdy opakovane zasahoval do základných práv žalobcu. Žalobca si uplatnil finančné zadosťučinenie v sume predstavujúcej len zlomok z toho, o čo sa žalovaný snažil obohatiť a o čo sa aj obohatil, preto je nárok žalobcu potrebné považovať za primeraný. Je potrebné prihliadnúť aj na to, že protiprávny stav, ku ktorému došlo v dôsledku porušení práv spotrebiteľa, sa neskončil právoplatnosťou rozsudku vo veci samej, keďže žalobca sa musel domáhať núteného výkonu tohto rozhodnutia prostredníctvom exekúcie, a to nielen tohto rozsudku vo veci samej ale aj následného rozhodnutia o trovách konania.

6. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, a to predžalobná výzva, rozsudok Okresného súdu Nitra č.k. 17C/102/2015-122, rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/9/2022-191, uznesenie Okresného súdu Nitra č.k. 25C/100-2015-11 a č.k. 25C/100-2015-42, uznesenie Krajského súdu v Nitre č.k. 7Co/762/2015-45, žiadosť o zrážky zo mzdy, potvrdenie o miere inflácie a zistil tento skutkový stav:

7. Dňa 27.01.2012 uzatvoril žalobca ako dlžník a žalovaný ako veriteľ zmluvu o úvere č. 8601600074, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 600 eur. Úver bol zabezpečený dohodou o zrážkach zo mzdy dlžníka zo dňa 27.01.2012. Dňa 08.11.2013 vystavil žalobca vlastnú zmenku, v ktorej sa zaviazal zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 1.757,87 eura so zmenkovým úrokom 0,25 % denne zo zmenkovej sumy od 02.10.2013. Žiadosťou o zrážky zo mzdy zo dňa 28.11.2013 žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu, Roľnícke družstvo Tekovské Nemce, o vykonávanie zrážok zo mzdy do splatenia neuhradenej zmenkovej sumy, zmenkového úroku a zákonného úroku v celkovej výške 2.012,72 eura. Zamestnávateľ žalobcu vykonával zrážky zo mzdy v rokoch 2013 – 2015 po 98 eur mesačne, celkovo za toto obdobie zrazil v prospech žalovaného sumu 1.470 eur.

8. Okresný súd Nitra uznesením č.k. 25C/100/2015-11 zo dňa 09.03.2015 v spojení s opravným uznesením č.k. 25C/100/2015-42 zo dňa 12.05.2015 nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil zamestnávateľovi žalobcu Roľnícke družstvo Tekovské Nemce povinnosť zdržať sa zrážok zo mzdy žalobcu v prospech žalovaného na základe Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov č. 601600074 zo dňa 27.01.2012, a to do skončenia konania vo veci určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Krajský súd v Nitre uznesením č.k. 7Co/762/2015-45 zo dňa 03.07.2015 na odvolanie žalovaného uznesenie o nariadení predbežného opatrenia potvrdil.

9. Rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 17C/102/2015-122 zo dňa 20.05.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/9/2022 – 191 zo dňa 20.10.2022 bolo určené, že dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov číslo 60160074 zo dňa 27.01.2012 je neplatná a žalovaný bol titulom bezdôvodného obohatenia zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 870 eur spolu s 8,5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 578 eur, počnúc od 25.02.2015 až do zaplatenia, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 292 eur počnúc od 13.09.2016 až do zaplatenia (výroky I. a II. rozhodnutia prvoinštančného súdu). V konaní bolo zistené, že Zmluvou o úvere č. 601600074 uzavretou medzi stranami sporu dňa 27.01.2012 žalovaný poskytol žalobcovi úver v sume 600 eur, ktorý sa žalobca zaviazal vrátiť žalovanému spolu so zvýšenou sumou o príslušný poplatok vo výške 576 eur, t.j. zaviazal sa zaplatiť žalovanému celkovú sumu vo výške 1.176 eur. Záväzok bol zabezpečený dohodou o zrážkach zo mzdy zo dňa 27.01.2012, v ktorej dlžník súhlasil so zrážkami zo mzdy vo výške 98 eur za účelom uspokojenia pohľadávky veriteľ – žalovaného. Vo vzťahu k dohode o zrážkach zo mzdy odvolací súd konštatoval, že jednostranné dojednania dohody o zrážkach zo mzdy znevýhodňujú žalobcu ako spotrebiteľa, ktorý sa musí podriadiť dojednaniám, pričom z predtlaču textu je zrejmé, že išlo o formulárové znenie, ktoré nemal možnosť meniť či iným spôsobom korigovať a ustanovenia boli vopred do zmluvy - dohody zakomponované. V konečnom dôsledku aplikovanie tak významného zabezpečovacieho inštitútu, akým je dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorý dodávateľovi umožňuje svojvoľne nadiktovať výšku pohľadávky za účelom mimosúdnej exekúcie majetku spotrebiteľa vo formulárovej zmluve, hodnotí odvolací súd ako zlý úmysel, ktorému za žiadnych okolností sa nemôže poskytnúť právna ochrana. Ďalej súdy posúdili úverovú zmluvu ako bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu, že v zmluve úplne absentujú najmä dojednania o výške úrokovej sadzby za poskytnutý úver (§ 9 ods. 2 písm. i) zákona č. 129/2010 Z. z.) a RPMN (§ 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z.), ktoré náležitosti boli v čas uzatvorenia zmluvy podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. podstatnými náležitosťami úverovej zmluvy. Preto ak žalobca zaplatil žalovanému viac ako istinu vo výške 600 eur, tak zvyšok plnení poskytnutých žalobcom žalovanému je nevyhnutné považovať za bezdôvodné obohatenie s tým, že žalobcovi vzniká nárok na jeho vrátenie.

10. Predžalobnou výzvou zo dňa 23.03.2023 vyzval žalobca žalovaného na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 850 eur do 27.03.2023. Výzva bola zaslaná žalovanému e-mailom.

11. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

12. Podľa § 3 ods. 5 prvá a posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa Proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

13. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej len zákon o spotrebiteľských úveroch) spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

14. Žalobca si v konaní uplatňuje nárok na primerané finančné zadosťučinenie v zmysle § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. V konaní nie je sporný spotrebiteľský charakter vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, napokon tento bol preukázaný v konaní 17C/102/2015. Súd nárok žalobcu považuje za dôvodný a plne sa stotožňuje s právnou argumentáciou žalobcu. Súd s odkazom na judikatúru (uznesenie NS SR 6Cdo/127/2017) konštatuje, že účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia.

15. Základným zákonným predpokladom uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa alebo podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa a úspešné uplatnenie tohto porušenia na súde.

16. Pri zohľadnení vyššie uvádzaných východísk sú námietky žalovaného voči uplatnenému nároku nedôvodné. V prejednávanej veci mal súd za nepochybne preukázané, že v pôvodnom konaní sp. zn. 17C/102/2015 bolo zistené porušenie práv žalobcu ako spotrebiteľa z dôvodu porušenia zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z., na základe čoho bolo žalobcovi súdom priznané plnenie titulom bezdôvodného obohatenia, a preto je naplnený vyššie uvedený zákonný predpoklad uplatneného nároku na finančné zadosťučinenie, a to úspešné uplatnenie porušených práv žalobcu na súde vyplývajúcich z osobitných noriem slúžiacich na ochranu spotrebiteľov. Žiadna iná skutočnosť nemá pre vznik nároku význam a zákon iné osobitné podmienky nevyžaduje. Preto je tvrdenie žalovaného o tom, že žalobcovi nevznikla žiadna ujma, irelevantné. Takisto tvrdenie žalovaného, že priznanie nároku žalobcovi by prichádzalo do úvahy v tých prípadoch, keď porušenie práva už nie je možné napraviť inak, nemá žiadnu oporu v zákone. Rovnako ani požiadavka žalovaného, aby súd prihliadal na konanie žalobcu v rámci kontraktačného procesu (vyhlásenie žalobcu o tom, že súhlasí s obsahom zmluvy, že sa oboznámil so všeobecnými obchodnými podmienkami; skutočnosť, že sám žalobca žiadal o úver; ľahostajné konanie žalobcu), nie je dôvodná. Tieto skutočnosti boli predmetom právoplatne skončeného konania (o vydanie bezdôvodného obohatenia). Zároveň uvedené skutočnosti v žiadnom prípade neospravedlňujú to, že žalovaný ako veriteľ porušil zákon uložené povinnosti pri poskytovaní úveru. Žalovaný sa snažil podoprieť svoje tvrdenia rozhodnutiami a odkazmi na komentáre, ktoré sú však nesúvisiace, zjavne sa týkajú iného právneho inštitútu (komentáre k českému obchodnému zákonníku) a na daný skutkový stav ich nie je možné použiť. Záverom súd dodáva, že otázka vzniku nároku na primerané finančné zadosťučinenie bola opakovane riešená všeobecnými súdmi, na čo poukazoval aj žalobca vo svojich vyjadreniach odkazmi na rôzne súdne konania (súd uvádza príklad z rozhodnutia z nedávneho obdobia – rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoCsp/52/2021 zo dňa 24.08.2022, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15CoCsp/21/2022 zo dňa 24.08.2022, rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10CoCsp/58/2022 zo dňa 28.02.2023).

17. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, zákon neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného

zadosťučinenia. (porov. rozsudok NS SR sp. zn. 6Cdo/127/2017). Pri jej určení súd vychádzal z funkcií primeraného finančného zadosťučinenia, ktorými sú skutočne predovšetkým funkcie satisfakčná a funkcia odradenia veriteľa (generálna prevencia) od porušovania práv spotrebiteľa, ktorých naplnenie je namieste i v okolnostiach súdnej veci. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Na druhej strane však nemôže predstavovať neprimerané obohacovanie spotrebiteľov. Pri rozhodovaní o nároku na finančné zadosťučinenie je potrebné tiež prihliadať na osobitné okolnosti prípadu, intenzitu a spôsob zásahu do práva spotrebiteľa, časové trvanie závadného konania veriteľa, ktorý pri (a v priebehu jej trvania) dojednávani spotrebiteľskej zmluvy nekonal v súlade so zákonom, závažnosť vzniknutej ujmy. Výška nemajetkovej ujmy môže zodpovedať výške finančnej ujmy, ktorá spotrebiteľovi hrozila.

18. V prejednávanej veci súd v súvislosti s výškou finančného zadosťučinenia prihliadol na skutočnosť, že žalobca ako spotrebiteľ musel vyvinúť aktívne úsilie, aby sa bránil voči nezákonnému postupu žalovaného, a to opakovane. Voči nezákonne uplatňovaným zrážkam zo mzdy bol žalobca nútený podať návrh na vydanie predbežného opatrenia a následne žiadať o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Zo žiadosti o zrážky zo mzdy vyplýva, že žalovaný ako veriteľ žiadal o vykonanie zrážok až do sumy 2.012,72 eura (pri poskytnutom úvere 600 eur a sume 1.176 eur, ktorú sa žalobca zaviazal vrátiť – táto navyše nebola opodstatnená z dôvodu vyhlásenia úveru za bezúročný a bez poplatkov), teda bez zásahu vo forme neodkladného opatrenia by boli majetkové práva žalobcu neoprávnené zasiahnuté v nepomerne veľkej výške. Súd poznamenáva, že zrážky zo mzdy sa realizovali na zmenkovú sumu, t.j. žalobca vystavil vlastnú zmenku, pričom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy bolo zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou zakázané (§ 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy), nehovoriac o výške zmenkového úroku 0,25 % denne. V konaní sp. zn. 17C/102/2015 bola dohoda o zrážkach zo mzdy určená za neplatnú, rovnako bolo konštatované porušenie povinnosti žalovaného ako veriteľa uviesť v zmluve obligatórne náležitosti zmluvy, čoho dôsledkom bola bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru a povinnosť žalovaného vydať prijaté bezdôvodné obohatenie vo výške 870 eur. Objektívny zásah do práv žalobcu tak bol preukázaný. Ani po priznaní bezdôvodného obohatenia žalobcovi sa žalovaný nesprával poctivo, nesplnil súdom uloženú povinnosť a žalobca musel svoj nárok uplatniť v exekučnom konaní (vyjadrenie právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní, ktoré nebolo žalovaným popreté). Subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu je tak nepochybne preukázateľný. Je zrejmé, že v danom prípade ujma nielen hrozila, ale aj nastala, a to tak v majetkovej sfére žalobcu (bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného), ako aj v nemajetkovej sfére, keď žalobca musel aktívne brániť svoje práva na súde.

19. Vo vzťahu k výške zadosťučinenia nie je možné prihliadať na skutočnosť, že sám žalobca žiadal žalovaného o úver, ako to tvrdí žalovaný. Ide o štandardný vzťah záujemcu o úver a osoby poskytujúcej úver. Naopak, žalovanému možno pričítať nesplnenie zákonných povinností vo vzťahu k obsahovým náležitostiam zmluvy o úvere, resp. použitia neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy. Nemožno sa stotožniť ani s tvrdením žalovaného o duplicitu požadovaných finančných plnení, keď obe plnenia (bezdôvodné obohatenie a primerané finančné zadosťučinenie) majú rôzny právny základ a iné podmienky na ich priznanie, t.j. ide o rozličné právne nároky, aj keď čiastočne na rovnakom skutkovom základe, čo však zákon nevyklučuje, ale v podstate predpokladá. Prijatím argumentu žalovaného by tak v prípade priznaného nároku na bezdôvodné obohatenie prakticky nemohlo dôjsť k priznaniu finančného zadosťučinenia, čím by sa stratil význam danej právnej normy. Napokon ďalšie tvrdenie žalovaného, že žalobcovi nič nebránilo podať návrh na doplnenie žaloby o zaplatenie finančného zadosťučinenia už v predošlom konaní, je síce pravdivé, ale nič nemení na dôvodnosti nároku žalobcu, ani nemá vplyv na výšku nároku. Je na žalobcovi, akým spôsobom si bude uplatňovať svoje práva, pokiaľ nevybočuje z rámca zákonnosti.

20. Za hraničný bod výšky zadosťučinenia možno považovať reálne vzniknutú majetkovú ujmu, a to je súdom priznaná výška bezdôvodného obohatenia 870 eur. Sám žalobca si uplatnil finančné zadosťučinenie vo výške 850 eur. Súd nezastáva názor, že suma finančného zadosťučinenia by mala automaticky kopírovať sumu priznaného bezdôvodného obohatenia, táto hodnota je akýmsi limitom, v rámci ktorého súd uvažuje o výške náhrady prihliadnúc na jednotlivé okolnosti prípadu. Zohľadniac zásah žalovaného do práv žalobcu skutkovo popísaný v konaní sp. zn. 17C/102/2015, vykonávanie zrážok zo mzdy a hrozbu majetkovej ujmy, ktorá tým žalobcovi hrozila, nutnosť aktívnej obrany zo strany žalobcu vo viacerých súdnych konaniach, postoj oboch strán sporu popísaný vyššie, dospel súd

k záveru, že pre adekvátnu satisfakciu žalobcu je primeraná výška finančného zadosťučinenia minimálne nad polovicu hodnoty bezdôvodného obohatenia. Súd preto priznal žalobcovi sumu 550 eur (cca 65 % hodnoty bezdôvodného obohatenia). Súd má za to, že táto suma nie je voči žalovanému nespravodlivá, ani neprimerane tvrdá a na druhej strane poskytuje primeranú satisfakciu žalobcovi. Sám žalovaný mohol k zmierneniu zásahov voči žalobcovi prispieť (napr. uhradením judikovanej pohľadávky žalobcu), čo neurobil.

21. Súd pri určení sumy zadosťučinenia neprihliadol na infláciu, tak ako žiadal žalobca (ktorý v podstate dôvodil, že od doby začatia vykonávania zrážok zo mzdy v roku 2013 má suma žiadaného finančného zadosťučinenia menšiu hodnotu z dôvodu inflácie – tu nesprávne žalobca uviedol požadovanú sumu 1.200 eur, išlo však len o chybu v písaní, čo potvrdil na pojednávaní). V prvom rade nemá podľa názoru súdu primerané finančné zadosťučinenie kompenzovať sumu, o ktorú sa žalovaný bezdôvodne obohatil, túto funkciu má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý si žalobca uplatnil v predchádzajúcom konaní. Súd prihliada na rôzne okolnosti, ktoré ovplyvňujú výšku finančného zadosťučinenia a dbá na to, aby priznaná suma spĺňala satisfakčnú funkciu vo vzťahu k spotrebiteľovi, čo priznaná suma 550 eur podľa názoru súdu spĺňa. Prihliadnutie na infláciu by bolo odôvodnené v tom prípade, ak by po zvážení všetkých do úvahy prichádzajúcich okolností prípadu bolo možné konštatovať, že výsledná suma vzhľadom na vývoj inflácie neplní svoje funkcie (prioritne satisfakčnú a sankčnú), a preto ju je potrebné korigovať, čo však v súdenom prípade dané nie je.

22. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov podľa pomeru jej úspechu vo veci. S dôrazom na potrebu materiálneho aspektu rozhodovania upriamuje súd pozornosť na závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 399/2019 z 15.04.2020, v zmysle ktorých ani nová procesná úprava (napriek absencii výslovného textu normy v porovnaní s úpravou predchádzajúcou) nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu (v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy), ako je tomu i v súdnej veci. Určujúcim hľadiskom je potom jednoznačné konštatovanie danosti nároku žalobcu, pričom samotná výška nároku je daná „len“ úvahou súdu. Za plne úspešného vo veci samej je teda potrebné považovať žalobcu, a preto mu súd priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

23. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

2

8Csp/35/2023

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Nitra. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Nitre.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je podanie určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.